

رئیس مؤسسه مطالعات بین المللی انرژی در گفت و گو با «ایران» بحران گازی اروپا و اهمیت این بازار برای ایران را بررسی می کند

کشورهای همسایه مشتری گاز ایران هستند؛ اروپا اولویت ما نیست

ما باید تعهد صادرات گاز به عراق را به گونه ای ایفا کنیم که به دنبال تبدیل نباشد. دوم، حفظ بازارمان در ترکیه و تمدید این قرارداد است. سال ۲۰۲۶ قرارداد فعلی تمام می شود

گروه اقتصادی/ از سال گذشته قیمت گاز در اروپا روند افزایشی داشته و به ارقام سرسام آوری رسیده است. با خروج اقتصاد جهان از محدودیت های ناشی از همه گیری کووید ۱۹ و آغاز بحران اوکراین و کاهش عرضه گاز روسیه به این اتحادیه، این روند افزایشی آغاز شده و اخیراً نیز با انفجار و شنت گاز از خط لوله صادرات گاز روسیه یعنی «نورد استریم ۱» بیش از ۱۰ درصد رشد داشته است. اگرچه اخباری مبنی بر برپا شدن ذخایر گاز در برخی کشورها به گوش می رسد، اما بحران جدی است و مؤسسات بین المللی می گویند که میانگین ذخایر گاز اروپا نیز ۴۰ درصد است و سال آینده دیگر حتی این ذخایر نیز وجود نخواهد داشت. مؤسسه آکسفورد شرایط گازی اروپا را در ۲۰۲۴ بحرانی توصیف می کند و مؤسسه تحقیقاتی ریسکد انترژی نیز از تداوم این کسری تا ۲۰۲۵ خبر می دهد. اما در چنین شرایطی سومین تولیدکننده گاز جهان یعنی ایران، آیا راه حل بحران گازی اروپاست؟ محمداصداق جوکار، رئیس مؤسسه مطالعات بین المللی انرژی در گفت و گو با «ایران» به این سؤال پاسخ می دهد.

■ بازار گاز اروپا و نگاه ایران به این بازار
موضوع صادرات گاز ایران به اروپا سال هاست که بررسی می شود؛ بسیاری از کارشناسان می گویند که ایران می تواند به اروپا گاز صادر و از این طریق اروپا را به خود وابسته کند. اما حوادث اخیر، نشان داد که این موضوع قابل تأیید نیست. به طوری که کاهش سهم راهبردی روسیه به سهم تجاری از بازار گاز اروپا و خروج نیمی از گاز روسیه از این بازار نشان داد که حتی صادرات ۱۵۰ میلیارد مترمکعب گاز روسیه به اروپا هم برای آن امنیت سیاسی و وابستگی ایجاد نکرد. ایران هم که سال گذشته فقط ۱۷ میلیارد مترمکعب صادرات گاز داشته است، اگر تمام این گاز

را هم به اروپا صادر می کرد، احتمالاً خبری از وابستگی نبود. رئیس مؤسسه مطالعات بین المللی انرژی در این باره توضیح می دهد: «در تحلیل اقتصادی سیاسی انرژی بویژه در مورد سیاستگذاری های راهبردی، نگاه های ایدئولوژیک پیشینی چه همگرایانه و چه واگرایانه بشدت آسیب زار است. بازارهای گازی بر اساس چند مؤلفه تعریف و رده بندی شده است. معمولاً هر پنج سال یک بار بازنگری می شوند. خط مشی ها و برنامه های اقدام (Policy&Action Plan) هم در زمان کمتری مورد بررسی و بازنگری قرار می گیرند. در خصوص صادرات گاز، قیمت گاز در آن بازار، زیرساخت ها، وضعیت کنونی و همین طور چشم انداز واردات آن و اینکه حجم واردات آن بازار در آینده چقدر افزایش پیدا می کند و نیز سهم عرضه از مجموع کلی واردات آن، مورد توجه است. برخی بازارها ممکن است که ۱۵ سال پیش در اولویت بوده اند اما امروز با تغییر شرایط دیگر اولویت صادرات گاز بویژه با خط لوله

نیابند.» او ادامه می دهد: «برای بررسی این بازار باید نگاه کرد به اینکه چشم انداز آن چگونه است. اروپاییان دارند تمرکز خود را در بازار گاز به سمت ال ان جی می برند و از سه منطقه واردات ال ان جی می کنند. اروپایی ها مصوب کرده اند که در سال آینده ۱۵ درصد تقاضای کمتری روی گاز داشته باشند و این کاهش ۴۵ میلیارد مترمکعب در سال است. با این روندی که در پیش گرفته اند چشم انداز بازار گاز اروپا به غیر از این چند ماهی که به دنبال کاهش سهم روسیه هستند، چندان مثبت نیست. ایران چگونه می خواهد به بازار اروپا وارد کند. زیرساخت ال ان جی که نداریم و زیربانی ها نشان می دهد که از نظر اقتصادی هم ایجاد خطوط لوله با رویکرد

سیطره گرایانه ترکیه برای «راهبرد برتری مسیبر انتقال بر منبع عرضه» و تحمیل هزینه انتقال بالا صرفه اقتصادی ندارد. بله؛ اگر ۲۰ سال قبل بود، در مدل های اقتصادی می شد به اروپا هم فکر کرد اما الان حتی کشورهایمانند جمهوری آذربایجان هم برای صادرات گاز به اروپا با مشکل مواجهند.»

جوکار تأکید می کند: «بعضی می گویند که اروپا را با خطوط لوله گاز به خود وابسته کنیم. چقدر صادر کنیم که بتوانیم این بازار را به خود وابسته کنیم. ۱۵۰ میلیارد مترمکعب برای روسیه امنیت ایجاد نکرد و حالا ما می خواهیم ۱۰۰ میلیارد مترمکعب دیگر امنیت را ایجاد کنیم؟ ممکن است که ۲۰ سال قبل در آن وضعیت چشم انداز مثبتی برای این بازار وجود داشته که در تحلیل ها به آن اشاره شده است اما الان شرایط فرق می کند.

تحلیل های سال ۲۰۱۰ و استراتژی امنیت انرژی اروپا در این سال را با اسناد ۲۰۱۵ و ۲۰۲۰ مقایسه کنید. چقدر تفاوت در آنها هست.»

■ اروپا خواهان گاز ایران است؟
برخی کارشناسان می گویند که اروپا با تبعیت از تحریم های ظالمانه علیه ایران و عدم سرمایه گذاری در زیرساخت های گازی آن متضرر شده و در حال پرداخت هزینه این تحریم است. اکنون نیز این سؤال مطرح است که آیا اروپا به عرضه گاز ایران به این اتحادیه نگاهی دارد؟

جوکار می گوید: «اروپا اگر در تأمین امنیت عرضه انرژی خود مصر باشد، اولین گام و فوری ترین پیشنهاد که کاملاً عملیاتی است و حتی از ال ان جی قطر هم زودتر برای این اتحادیه عرضه جدید می آورد، تکمیل پروژه ال ان جی ایران است. یعنی کمک کند تجهیزات واحد ایران ال ان جی- زمینس و لینده- را که حتی ساخته شده اند و به بهانه تحریم

او ادامه می دهد: «با توجه به سرمایه گذاری و پیشرفت این پروژه- بجز واحد مایع سازی که در توقیف اروپاست- این پروژه خیلی سریع تر از افزایش تولید ال ان جی قطر به نتیجه می رسد. سرمایه گذاری جدید ال ان جی قطر عمدتاً در سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۲۷ به نتیجه می رسد. خوب اگر اروپا روی ایران برای امنیت انرژی خود تأکید دارد، این یک نمونه پیشنهاد عملیاتی و زودبازده است؛ اما می بینیم وقتی اروپا اصلاً تمرکز بر گاز ایران به عنوان منبع تأمین امنیت عرضه انرژی خود ندارد، برخی معتقدند که حتماً بازار منطقه را رها کنید و بروید دنبال اروپا. بحث نگاه ایدئولوژیک به غرب یا به شرق نیست، بحث نگاه به منافع ملی است.»

■ اولویت بازارهای گازی ایران
اما اگر بازار گاز اروپا به دلیل نبود خط

انتقال ۱۲۸ میلیارد لیتر نفت و فرآورده نفتی با خط لوله

نفت و فرآورده های نفتی در داخل کشور از دو طریق به محل مصرف منتقل می شود؛ نفتکش و خط لوله. اما به دلایل گوناگون از جمله هزینه حمل، سهم خط لوله در حال افزایش است. مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات ایران در خصوص شرایط کنونی انتقال نفت و فرآورده های نفتی با کمک خط لوله می گوید: در کل کشور ۱۴۰ هزار کیلومتر خط لوله وظیفه انتقال نفت و فرآورده را از مبادی تولید به عهده دارند. سال گذشته ۱۲۸ میلیارد لیتر انتقال نفت و فرآورده صورت گرفته که برای این حجم از محموله باید ۴۳۰۰ میلیون نفتکش ۳۰ هزار لیتری تردد می کرد. به گزارش «ایران»، ارسالان رحیمی در نشست خبری با اشاره به اینکه در ۶ ماه اول سال گذشته ۲۳ میلیارد لیتر نفت خام و ۳۰ میلیارد لیتر فرآورده از طریق خط لوله منتقل شده است، توضیح داد: در ۶ ماه اول امسال ۳۴،۵ میلیارد لیتر نفت خام و ۳۱،۷ میلیارد لیتر فرآورده از طریق خط لوله منتقل شده است. وی هزینه انتقال فرآورده نفتی با خط لوله را ۳۰۰ ریال و یک پنجم نفتکش عنوان کرد و افزود: انتقال با خط لوله بدون خطر جاده ای و آلودگی محیط زیست است. رحیمی با بیان اینکه افزایش قیمت منجر به زیاد شدن انشعاب های غیرمجاز شده است، خاطر نشان کرد: قبلاً سالانه ۲ مورد سرقت داشتیم اکنون ده ها برابر شده به طوری که هفته ای یک مورد انشعاب داریم ولی با اقداماتی که انجام می شود، اکثر انشعابات و تعرضات سرعت کشف می شود. وی ادامه داد: با استفاده از تجهیزات و پایش خط به سرعت نسبت به کشف انشعاب های غیرمجاز اقدام می کنیم. وی با اشاره به بیشترین تعرضات به خطوط گفت: بیشترین برداشت و تعرض در منطقه خلیج فارس خط ۲۶ اینچ و خط ۱۰ اینچ نزدیک پالایشگاه و بندر شهید رجایی بوده است، اطراف تهران، شمال شرق کشور و همچنین در بردسیر کرمانشاه در دو ماه گذشته ۲ بار سرقت اتفاق افتاده است. مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات یادآور شد: بیشترین دستبرد به فرآورده بخصوص گازوئیل صورت می گیرد. به گفته رحیمی، عمر خطوط لوله نفت خام در کشور ۳۲ سال و فرآورده نفتی ۳۵ سال است و این عمر در دنیا متوسط ۳۰ سال است. نوع نگهداری مهم است و اگر بدرستی نگهداری شود بیش از ۶۰ سال عمر می کند.

مذاکره اوپک پلاس برای کاهش تولید نفت

در حالی که تولید نفت اوپک به بالاترین رقم از سال ۲۰۲۰ رسیده و قیمت نفت خام نیز در محدوده ۸۵ دلار در بشکه است، تولیدکنندگان نفت اوپک پلاس در حال بررسی کاهش هدف تولیدشان در دیدار هفته جاری هستند و برای کاهش بین ۵۰۰ هزار تا یک میلیون بشکه در روز تولید، اربانی می کنند.

به گزارش رویترز، تحلیلگران انتظار دارند موافقت تولیدکنندگان اوپک پلاس با کاهش تولید، از قیمت ها پشتیبانی کند. عربستان سعودی که بزرگترین تولیدکننده عضو اوپک است، در اوت احتمال کاهش تولید برای اصلاح نوسان بازار را مطرح کرده بود. طبق یافته های نظرسنجی رویترز، اوپک در سپتامبر ۲۹،۸۱ میلیون بشکه در روز نفت تولید کرد که ۲۱۰ هزار بشکه در روز بالاتر از اوت و بالاترین میزان از آوریل سال ۲۰۲۰ بود. قرار بود در سپتامبر تولید اوپک پلاس ۱۰۰ هزار بشکه در روز افزایش پیدا کند که سهم اوپک، ۶۴ هزار بشکه در روز بود. افزایش تولید اوپک ۱۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از این سهمیه بود. با این حال، اوپک همچنان کمتر از سطح هدف گذاری شده، نفت تولید می کند.

تولید ۱۰۰ عضو اوپک که در پیمان کاهش تولید اوپک پلاس شرکت دارند، ۱،۳۲ میلیون بشکه در روز کمتر از هدف تعیین شده برای سپتامبر بود.

عکس روزانه

انرژی توضیح می دهد: «در همین حال چند مورد را هم باید پیش ببریم. قرارداد واردات گاز از ترکمنستان و روسیه و در عربستان، افغانستان و عمان و کشورهای دیگر منطقه»

او در پایان می گوید: «واردات گاز از کشورهایمان که مازاد دارند- با قیمت منطقی- یک نوع دیپلماسی منطقه ای است که کمک می کند ما نیز به ایفای تعهدات صادراتی مان بپردازیم. ما باید با توجه به شرایط منطقه ای، با کشورهایمان مذاکره کنیم که به دنبال تبدیل نباشد. دوم، حفظ بازارمان در ترکیه و تمدید این قرارداد است. سال ۲۰۲۶ قرارداد فعلی تمام می شود. الان مذاکرات برای تمدید این قرارداد در حال انجام است و در همین حال نیم نگاهی هم به بازارهای دیگر نظیر پاکستان داریم که یک مقدمات ضروری دارد که باید آن مقدمات را فراهم کنیم. برخی موارد همین امسال هم قابل اجراء است.»

لوله و تجهیزات ال ان جی بازار ایران نیست، ایران در کجا می تواند بازار سازی کند؟ جوکار توضیح می دهد: «برای ایران اولویت راهبردی، بازار منطقه ای روبرو رشد خود از نظر تقاضای گازی است تا به اروپایی فکر کند که خود پیشران دوره گذار انرژی به سمت تجدیدپذیرها بوده و هم اکنون ممکن است به خاطر تنش های ژئوپلیتیک تقاضای موثقی نهایتاً دو تا چهار ساله داشته باشد.»

او ادامه می دهد: «اگر می خواهیم برنامه صادرات گاز داشته باشیم و تجارت گاز را دوربرابر کنیم؛ باید سه کار را ابتدا انجام بدهیم؛ مقدم بر همه موارد، مدیریت مصرف داخلی است. دوم افزایش ظرفیت عرضه داخلی (چه تولید میدان جدید، چه از دیاد برداشت و چه جمع آوری گازهای مشعل، مورد سوم هم استفاده از فرصت ها و خرید گاز مازاد کشورها از جمله روسیه برای صادرات از ایران است.»

رئیس مؤسسه مطالعات بین المللی

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۸۰۱۷

یک جدول با دو شرح

۱- یکس از روش های معالجه استرس و تنش و رسیدن به آرامش که امروز رواج یافته و پرطرفدار شده- معاون ویاور

۲- اشاره به دور- دارای نقش و نگار- وینگر «پرسپولیس»

۳- میزبان جام جهانی ۱۹۵۴- روغن نفتی- سقف دار

۴- تنبیدی- وزغ- پدر- شهری در استان اردبیل

۵- صدای تسخیر- چشم پوشی- مقروض

۶- ستارگان- سودمند- بازیگرها لیبود با نام «شان»

۷- از مناصب خطیر کشوری- ساقه زیرزمینی- دستور سکوت

۸- کوچک و بزرگش راهم دارند- فلکه شهری- زندانی

۹- کار داس ۱- ای کاش- بخش فنی صدا و سیما

۱۰- حرف خطایب- شرم- گفت و گوی شوکه آمیز

۱۱- اندوه، دلتنگی- کشاورز- صدای خالی شدن باد تیوب

۱۲- دری- زینت- درونمایه- رودی در «ترکمنستان»

۱۳- پوشیده- از توابع گناباد- رواداشتن و جایز گردانیدن

۱۴- اخذ کردن- نام کوچک «پاستور»- ز دانش دل پیر- بود

۱۵- کوپری رهنه- یکی از محبوب ترین سریال های جهان

عمودی:

۱- آرام- یکی از بخش های شهرستان «فومن»

۲- مدل- سریع- سالک

۳- حکومت عصر نیتلر- هدیه- درازی راه

۴- زیرک و نابغه- از مواد دفعی بدن- زانوترسان- یادداشت

۵- ارمغان- نوعی بیماری عفونی- مارکی برلوازم خانگی

۶- نفس غنیمتی- مدد- تهای تاریخی نزدیک رودبار

۷- قام- جاده ای تاریخی- بلندمرتبه

۸- بدهکار- ابزار احتیاطی- شایسته

۹- چیزها- برای فروش بالاتر چیزی آن را بزرگتر می کنند- شرکت اتومبیل ساز کره جنوبی

۱۰- روکش ناپلونی نازک- دل نازکی- خار سردیوار

۱۱- پول کشور آفتاب تابان- همیشه- شیشمانی

۱۲- سوره ۷۸- کلاه الف- وجود داشتن- ترس

۱۳- شهری در استان فارس- استارت قدیمی خودروها- پیکار نبرد

۱۴- پرهیزکار- نمایان- از جوایز ادبی

۱۵- رشته مهمی از ریاضیات عالی- بسیار داغ

جدول عادی

افقی:

۱- یکس از روش های معالجه استرس و تنش و رسیدن به آرامش که امروز رواج یافته و پرطرفدار شده- معاون ویاور

۲- اشاره به دور- دارای نقش و نگار- وینگر «پرسپولیس»

۳- میزبان جام جهانی ۱۹۵۴- روغن نفتی- سقف دار

۴- تنبیدی- وزغ- پدر- شهری در استان اردبیل

۵- صدای تسخیر- چشم پوشی- مقروض

۶- ستارگان- سودمند- بازیگرها لیبود با نام «شان»

۷- از مناصب خطیر کشوری- ساقه زیرزمینی- دستور سکوت

۸- کوچک و بزرگش راهم دارند- فلکه شهری- زندانی

۹- کار داس ۱- ای کاش- بخش فنی صدا و سیما

۱۰- حرف خطایب- شرم- گفت و گوی شوکه آمیز

۱۱- اندوه، دلتنگی- کشاورز- صدای خالی شدن باد تیوب

۱۲- دری- زینت- درونمایه- رودی در «ترکمنستان»

۱۳- پوشیده- از توابع گناباد- رواداشتن و جایز گردانیدن

۱۴- اخذ کردن- نام کوچک «پاستور»- ز دانش دل پیر- بود

۱۵- کوپری رهنه- یکی از محبوب ترین سریال های جهان

عمودی:

۱- آرام- یکی از بخش های شهرستان «فومن»

۲- مدل- سریع- سالک

۳- حکومت عصر نیتلر- هدیه- درازی راه

۴- زیرک و نابغه- از مواد دفعی بدن- زانوترسان- یادداشت

۵- ارمغان- نوعی بیماری عفونی- مارکی برلوازم خانگی

۶- نفس غنیمتی- مدد- تهای تاریخی نزدیک رودبار

۷- قام- جاده ای تاریخی- بلندمرتبه

۸- بدهکار- ابزار احتیاطی- شایسته

۹- چیزها- برای فروش بالاتر چیزی آن را بزرگتر می کنند- شرکت اتومبیل ساز کره جنوبی

۱۰- روکش ناپلونی نازک- دل نازکی- خار سردیوار

۱۱- پول کشور آفتاب تابان- همیشه- شیشمانی

۱۲- سوره ۷۸- کلاه الف- وجود داشتن- ترس

۱۳- شهری در استان فارس- استارت قدیمی خودروها- پیکار نبرد

۱۴- پرهیزکار- نمایان- از جوایز ادبی

۱۵- رشته مهمی از ریاضیات عالی- بسیار داغ

جدول ویژه

افقی:

۱- اثر محمد تقی بهار- واگداشتن و ول کردن

۲- صفت سمندر- مهار- یکصدا

۳- برای نقاشی به کار آید- درخت جوان- رشته شمشیربازی

۴- پهلوان- نوعی رسوب زمینی- انس گیرنده- ساده

۵- کلاه فرنگی- لباس زمستانی- دلها

۶- بارز- زادگاه- سمت

۷- منحرف- فیلمی از بهروز افخمی- از مزه ها

۸- ضرورت- پژوهشگاه مهم ایران- بسیار مهربان

۹- نواختن- لقب اشراقی اروپا- استهزا

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون ها و مربع های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

آسان

۷	۱	۴						
۵	۴	۸	۲	۹				
۳	۹							
۲	۷	۱						
۲		۶						
۹		۵	۶					
۴								
۱								
۵								
۴								

خیلی سخت

۷			۱					
۹			۷					
۸			۴	۵				
۶			۶					
۴			۱					
۱			۴					
۸			۲	۳				
۱			۹					
۳			۷					

حل جدول سودوکو شماره ۲۰۴۸

۸	۴	۱	۸	۷	۵	۶	۳	۲	۹
۷	۵	۸	۶	۳	۱	۲	۹	۴	۵
۲	۳	۵	۶	۱	۴	۷	۸	۹	۵
۳	۲	۹	۵	۸	۷	۱	۴	۶	۳
۴	۵	۶	۳	۱	۲	۷	۸	۹	۵
۵	۶	۳	۱	۲	۷	۸	۹	۴	۵
۶	۳	۱	۲	۷	۸	۹	۴	۵	۶
۷	۴	۵	۶	۳	۱	۲	۷	۸	۹
۸	۹	۴	۵	۶	۳	۱	۲	۷	۸
۹	۵	۶	۳	۱	۲	۷	۸	۹	۴